

**DĖL VALSTYBINĖS APLINKOS MONITORINGO 2024-2029 METŲ PROGRAMOS
PATVIRTINIMO**

2024 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo 7 straipsnio 3 dalimi,
Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Valstybinę aplinkos monitoringo 2024-2029 metų programą (pridedama).

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

VALSTYBINĖ APLINKOS MONITORINGO 2024-2029 METŲ PROGRAMA **I SKYRIUS**

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Programos tikslas – užtikrinti nuolatinį ir sistemingą informacijos apie Lietuvos Respublikos gamtinės aplinkos ir jos elementų būklę, gamtinėje aplinkoje vykstančius savaiminius ir dėl antropogeninio poveikio atsirandančius pokyčius rinkimą, sisteminimą, vertinimą, gamtinėje aplinkoje vykstančių savaiminių ir dėl antropogeninio poveikio atsirandančių pokyčių, gamtinės aplinkos kitimo tendencijų ir galimų pasekmių prognozavimą; teikti patikimą ir aktualią informaciją kitoms valstybėms, tarptautinėms organizacijoms, nacionalinėms institucijoms ir visuomenei; valdyti gamtinės aplinkos būklę ir ūkinės veiklos poveikį jai nacionaliniu ir tarptautiniu mastu; pagrįsti duomenimis apie aplinkos būklę ir pagrindines jos kitimo tendencijas, antropogeninį poveikį aplinkai, politikos formavimo ir įgyvendinimo sprendimus; didinti piliečių vaidmenį aplinkos apsaugos srityje.

2. Valstybinis aplinkos monitoringas atliekamas įgyvendinant nacionalinių, Europos Sąjungos ir tarptautinių teisės aktų, nurodytų teisės aktų sąrašė (2 priedas), nuostatas ir reikalavimus aplinkos monitoringo srityse.

3. Programos duomenys apie aplinkos būklę ir antropogeninio poveikio nulemtus aplinkos būklės pokyčius leis nustatyti šias gamtines aplinkos kitimo tendencijas ir galimas pasekmes:

3.1. aplinkos oro taršos ir jos poveikio, klimato kaitos padarinių grėsmė žmonių sveikatai ir ekosistemoms;

3.2. radioaktyviųjų medžiagų artimosios ir tolimosios pernašos poveikis aplinkos kokybei;

3.3. antropogeninės veiklos poveikis požeminio vandens telkiniams, išskirtinėms ekonominės zonomis, teritorinės jūros, priekrantės ir tarpinių vandenų, upių, ežerų ir tvenkinių būklei;

3.4. dirvožemio kokybės blogėjimo dėl natūralių ar ūkinės veiklos skatinamų natūralių procesų, didėjančios dirvožemio antropogeninės fizinės ir cheminės taršos;

3.5. biologinės įvairovės nykimo dėl neracionalaus gyvosios gamtos išteklių naudojimo;

3.6. tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų iš kitų valstybių į Lietuvą grėsmė ir klimato pokyčių poveikio silpnai antropogenizuotų teritorijų (sąlygiškai natūralioms) ekosistemoms įvertinimas;

3.7. didėjančios Baltijos jūros taršos, biologinės įvairovės ir agroekosistemų produktyvumo mažėjimo, šachtinių šulinių užterštumo nitratais dėl paviršinio ir požeminio vandens telkinių taršos maistinėmis medžiagomis iš pasklidusios taršos šaltinių būklė;

3.8. vertingiausių ir ekologiškai jautrių kraštovaizdžio kompleksų (gamtiniame karkase, saugomose teritorijose) nykimo (įskaitant jūros krantų ardą), estetinės jų vertės mažėjimas dėl ūkinės veiklos ir rekreacinės apkrovos;

3.9. dėl klimato kaitos ir kitų veiksnių poveikio intensyvėjančių karstinių procesų blogėjančios teritorijos naudojimo sąlygos Šiaurės Lietuvos karstiniame regione;

3.10. neigiamas natūralių (gamtinių) seisminių įvykių (žemės drebėjimų) ir antropogeninių seisminių įvykių poveikis aplinkai, kraštovaizdžiui ir ūkinei veiklai seismiškai aktyviose zonose.

II SKYRIUS **APLINKOS BŪKLĖ**

4. Valstybinė aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos patvirtinimo“, apėmė 2018–2023 metų nacionalinius poreikius, tarptautinius įsipareigojimus, kėlė tikslus ir uždavinius, numatė priemones, reikalingas užtikrinti sistemingą informacijos apie gamtinės aplinkos būklę ir antropogeninio poveikio nulemtus gamtinės aplinkos būklės pokyčius rinkimą ir vertinimą, nacionalinių institucijų ir visuomenės informavimą apie gamtinės aplinkos būklę.

5. Aplinkos būklę pagal stebėjimo sritis (aplinkos oro, klimato, ozono sluoksnio, vandens, dirvožemio, gyvosios gamtos, sąlygiškai natūralių miško ekosistemų, kraštovaizdžio, aplinkos radiologinės būklės) pateikta Programos 1 priede.

III SKYRIUS

VALSTYBINIO APLINKOS MONITORINGO STEBĖJIMO SRITYS, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS, VERTINIMO KRITERIJAI IR VALSTYBINĮ APLINKOS MONITORINGĄ VYKdančios INSTITUCIJOS

6. Valstybinio aplinkos monitoringo stebėjimo sritys:

6.1. aplinkos oro, klimato, ozono sluoksnio (3 priedas);

6.2. vandens (4 priedas);

6.3. laukų dirvožemio (5 priedas);

6.4. gyvosios gamtos (6 priedas);

6.5. sąlygiškai natūralių miško ekosistemų (7 priedas);

6.6. kraštovaizdžio (8 priedas);

6.7. aplinkos radiologinės būklės (9 priedas).

7. Programos tikslo įgyvendinimo uždaviniai ir priemonės, vertinimo kriterijai ir už Programos įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai nurodyti Programos 6 punkte išvardytuose prieduose.

IV SKYRIUS

STEBĖSENA

8. Iki kiekvienų kalendorinių metų gruodžio 1 dienos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija patvirtina kiekvienų kitų metų metinių Programos uždavinių, kuriuos vykdo jos, joms pavaldžios, jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos ir įstaigos, įgyvendinimo planus.

9. Metiniuose Programos uždavinių įgyvendinimo planuose turi būti nustatytos atitinkamais metais planuojamos įgyvendinti priemonės, stebėjimo vietos ir konkretūs jų pavadinimai, stebėjimo vietų koordinatės pagal valstybinę koordinačių sistemą arba kita analogiška informacija; planuojami stebėti parametrai ir matavimo vienetai, parametų stebėjimų dažnumas, atsakingi vykdytojai.

10. Žemės ūkio ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija užtikrina, kad informacija apie atitinkamų metų Programos uždavinių, kuriuos vykdo jos, joms pavaldžios, jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos ir įstaigos, įgyvendinimo planų vykdymą būtų pateikta Aplinkos ministerijai, paskelbta Žemės ūkio ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, joms pavaldžių ir jų reguliavimo sričiai priskirtų institucijų ir įstaigų, įgyvendinančių metinius Programos uždavinius, interneto svetainėse iki kitų metų kovo 1 dienos.

11. Aplinkos ministerijai pavaldžios, jos reguliavimo sričiai priskirtos institucijos ir įstaigos, vykdančios valstybinį aplinkos monitoringą, informaciją apie metinių Programos uždavinių įgyvendinimo planų vykdymą pateikia Aplinkos ministerijai ir paskelbia savo interneto svetainėse iki kitų metų kovo 1 dienos.

12. Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija ar joms pavaldžios, jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos ir įstaigos, įgyvendinančios patvirtintus

metinius Programos uždavinius, iki kitų metų kovo 15 dienos savo interneto svetainėse paskelbia stebėjimų ir (ar) tyrimų rezultatų analizę, vertinimą ir prognozes.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Už Programos koordinavimą atsakinga Aplinkos ministerija.
 14. Programos įgyvendinimo finansavimo šaltiniai: valstybės biudžeto lėšos ir kitos teisės aktų nustatyta tvarka gautos lėšos.
-